

Obsah

	Předmluva	11
1.	Přehled operačních systémů	19
1.1.	Účel operačního systému	19
1.1.1.	<i>Sdílení prostředků</i>	19
1.1.2.	<i>Virtuální počítače</i>	20
1.1.3.	<i>Operační systémy a uživatelské programy</i>	21
1.2.	Technologický základ	23
1.2.1.	<i>Počítač a charakter úloh</i>	23
1.2.2.	<i>Systémy pro zpracování v dávkách</i>	24
1.2.3.	<i>Systém spooling</i>	28
1.2.4.	<i>Interaktivní systémy</i>	32
1.3.	Společné principy operačních systémů	35
1.4.	Základní koncepce tvorby operačních systémů ..	36
1.4.1.	<i>Speciální systémy</i>	36
1.4.2.	<i>Univerzální systémy</i>	37
1.5.	Literatura	38
2.	Sekvenční procesy	40
2.1.	Úvod	40
2.2.	Abstrakce a struktura	40
2.3.	Výpočty	43
2.3.1.	<i>Data a operace</i>	43
2.3.2.	<i>Procesy</i>	44
2.3.3.	<i>Počítače a programy</i>	47
2.4.	Datové struktury	49
2.4.1.	<i>Jednoduché datové typy</i>	49
2.4.2.	<i>Strukturované datové typy</i>	50
2.5.	Programové struktury	52
2.5.1.	<i>Jednoduché příkazy</i>	52
2.5.2.	<i>Strukturované příkazy</i>	53

2.6.	Konstrukce programu	57
2.6.1.	<i>Algoritmus bankéře</i>	57
2.6.2.	<i>Hierarchické řešení</i>	60
2.6.3.	<i>Závěr</i>	62
2.7.	Literatura	66
3.	Paralelní procesy	67
3.1.	Paralelismus	67
3.1.1.	<i>Definice</i>	67
3.1.2.	<i>Paralelní příkazy</i>	69
3.1.3.	<i>Příklad: kopírování</i>	70
3.2.	Funkční systémy	72
3.2.1.	<i>Verifikace programů</i>	72
3.2.2.	<i>Časově závislé chyby</i>	74
3.2.3.	<i>Disjunktlní procesy</i>	76
3.2.4.	<i>Pojem historie výpočtu</i>	80
3.2.5.	<i>Uzávěrová vlastnost</i>	83
3.2.6.	<i>Nefunkční systémy</i>	87
3.3.	Vzájemné vylučování	88
3.3.1.	<i>Sdílení prostředků</i>	89
3.3.2.	<i>Sdílení dat</i>	93
3.3.3.	<i>Kritické oblasti</i>	95
3.3.4.	<i>Závěr</i>	98
3.4.	Kooperace procesů	100
3.4.1.	<i>Komunikace procesů</i>	101
3.4.2.	<i>Semaforey</i>	104
3.4.3.	<i>Podmíněné kritické oblasti</i>	110
3.4.4.	<i>Příklad: vyrovnávací paměti zpráv</i>	112
3.4.5.	<i>Příklad: čtenáři a zapisovatelé</i>	117
3.4.6.	<i>Porovnání prostředků pro synchronizaci</i>	125
3.4.7.	<i>Fronty událostí</i>	126
3.4.8.	<i>Závěr</i>	131
3.5.	Zablokování	132
3.5.1.	<i>Problém zablokování</i>	132
3.5.2.	<i>Permanentní prostředky</i>	133
3.5.3.	<i>Hierarchické uspořádání požadavků</i>	136
3.5.4.	<i>Komunikace hierarchických procesů</i>	137
3.6.	Literatura	140

4.	Přidělování procesorů	142
4.1.	Úvod.....	142
4.2.	Plánování na nižší úrovni	143
4.2.1.	<i>Popisy procesů</i>	144
4.2.2.	<i>Základní monitor</i>	146
4.2.3.	<i>Realizace procesu</i>	147
4.2.4.	<i>Realizace semaforů a událostí</i>	151
4.2.5.	<i>Přepínání procesorů</i>	154
4.2.6.	<i>Časovací omezení</i>	159
4.2.7.	<i>Závěr</i>	160
4.3.	Literatura	160
5.	Přidělování paměti	162
5.1.	Technologie paměti	163
5.1.1.	<i>Složky paměti</i>	163
5.1.2.	<i>Hierarchie pamětí</i>	164
5.2.	Adresování paměti	166
5.2.1.	<i>Segmentace programů</i>	166
5.2.2.	<i>Výpočty s jedním segmentem</i>	168
5.2.3.	<i>Výpočty s více segmenty</i>	171
5.2.4.	<i>Přemisťování programů</i>	174
5.2.5.	<i>Závěr</i>	176
5.3.	Obsazovací algoritmy	176
5.3.1.	<i>Souvislé segmenty</i>	177
5.3.2.	<i>Stránkované segmenty</i>	180
5.3.3.	<i>Závěr</i>	184
5.4.	Rozdělování paměti	185
5.4.1.	<i>Stránkování na žádost</i>	185
5.4.2.	<i>Chování procesu</i>	189
5.4.3.	<i>Řízení zátěže</i>	191
5.4.4.	<i>Některá zdokonalení</i>	195
5.4.5.	<i>Závěr</i>	197
5.5.	Literatura	198
6.	Plánovací algoritmy	199
6.1.	Model systému front	200

6.1.1.	<i>Příchod úloh do systému</i>	201
6.1.2.	<i>Způsoby obsluhy úloh</i>	203
6.1.3.	<i>Měření výkonnosti</i>	206
6.1.4.	<i>Pravidlo zachování</i>	207
6.2.	Nepreemptivní plánování	210
6.2.1.	<i>Strategie FIFO</i>	211
6.2.2.	<i>Strategie SJN</i>	212
6.2.3.	<i>Strategie HRN</i>	214
6.3.	Preemptivní plánování	217
6.3.1.	<i>Plánování s cyklickou obsluhou</i>	218
6.3.2.	<i>Omezení výměn</i>	225
6.4.	Literatura	228
7.	Ochrana prostředků	229
7.1.	Úvod	229
7.2.	Konstrukce class	230
7.3.	Oprávněnosti	236
7.4.	Závěr	238
7.5.	Literatura	238
8.	Systém RC 4000	239
8.1.	Cíle systému	239
8.2.	Základní pojmy	240
8.2.1.	<i>Programy a vnitřní procesy</i>	241
8.2.2.	<i>Svazky a vnější procesy</i>	242
8.2.3.	<i>Jádro</i>	242
8.3.	Komunikace procesů	243
8.3.1.	<i>Zprávy a odpovědi</i>	243
8.3.2.	<i>Výhody použití vyrovnávacích pamětí zpráv</i>	245
8.3.3.	<i>Primitivní operace – události</i>	246
8.4.	Vnější procesy	249
8.4.1.	<i>Vstup/výstup</i>	249
8.4.2.	<i>Vzájemné vylučování</i>	250
8.4.3.	<i>Identifikace procesů</i>	251
8.4.4.	<i>Nahrazování vnějších procesů</i>	251

8.5.	Vnitřní procesy	252
8.5.1.	Plánovací primitivní operace	252
8.5.2.	Hierarchie procesů	254
8.6.	Ochrana prostředků	256
8.6.1.	Přidělování procesoru	256
8.6.2.	Přidělování paměti	257
8.6.3.	Vyrovňovací paměti a popisy procesů	258
8.6.4.	Periferní zařízení	258
8.6.5.	Privilegované operace	259
8.7.	Některé vlastnosti jádra	260
8.7.1.	Synchronizace s reálným časem	260
8.7.2.	Konverzační přístup	260
8.7.3.	Systém souborů	262
8.8.	Základní operační systém	264
8.8.1.	Řízení procesů	265
8.8.2.	Inicializace systému	268
8.9.	Rozsah a výkon	269
8.10.	Realizační detaily	271
8.10.1.	Komunikace procesů	271
8.10.2.	Plánování procesů	274
8.10.3.	Preempce a vstup/výstup	281
8.10.4.	Nepřerušitelné procedury (funkce jádra)	282
8.11.	Kritický přehled	283
8.11.1.	Výhody systému	283
8.11.2.	Nevýhody systému	284
8.12.	Literatura	286
	Cvičení	288
	Odpovědi ke cvičením	312
	Slovník	338
	Literatura	344
	Rejstřík	350